«Ժամանակակից Ադրբեջանի կիրառական ուսումնասիրություններ» ծրագրի ընթացիկ արդյունքները

Ղեկավար՝ Լ. Հովսեփյան

«Առաջընթաց արդյունավետ գիտությամբ-2026»
Դիլիջան, մայիսի 11-16 2026

NotebookLM

Հետազոտական խումբը և արտաքին գործընկերը

Լևոն Հովսեփյան
Խմբի ղեկավար

Արտյոմ Տոնոյան

Սուրեն Թադևոսյան

Տաթևիկ Մանուկյան

Վերոնիկա Թորոսյան

Կարինե Մկրտչյան

Անսգար Յոդիշ
Արտաքին գործընկեր

NotebookLM

Ծրագրի նպատակը և առաջնահերթությունները

Ծրագրի նպատակն է ժամանակակից Ադրբեջանի ներքին ու արտաքին քաղաքականության հիմնախնդիրների ինվենտարիզացիան, խնդրավորումը, մոդելավորումը և դրանցից բխող կիրառական հետազոտությունների համակարգված իրականացումը:

Տևողությունը՝ 5 տարի.
2024 դեկտեմբեր - 2029 դեկտեմբեր

1 **Նոր ենթաուղղության զարգացում.** ՀՀ ռազմավարական կարիքներից բխող գիտական կարողությունների ընդլայնում:

2 **Գիտություն-կրթություն կապի վերականգնում.** Բարձրագույն կրթության ոլորտում գերակա տրամաբանության փոփոխում:

3 **Հայկական նարատիվների միջազգայնացում.** Հեղինակավոր ՄԳՇ հանդեսներում հրապարակումների ապահովում և ադրբեջանական զեղծարարություններին հակադարձում:

NotebookLM

Մոդելավորում ըստ համալիրների

Հետազոտական խնդիրների եռամակարդակ սահմանում, խնդրավուրում և իրականացում:

Ներքին համալիր

- Ազգակերտում և ինքնության կերպափոխումներ
- Անջատողականություն
- Ժողովրդագրական լանդշաֆտ
- Կրոնական փոխակերպումներ
- Քաղաքական որոշումների կայացում

Արտաքին համալիր

- Գլոբալ/տարածաշրջանային տերությունների հետ կապեր
- Թուրքիա-Ադրբեջան-Պակիստան առանցք
- Թյուրքական աշխարհ և Իսրայել
- ՀՀ-ի հետ հարաբերությունները որպես «օնթոլոգիական անվտանգության» խնդիր

Անվտանգային համալիր

- Բանակաշինություն և ռազմական գործակցություն
- Ներքին և արտաքին սպառնալիքների ընկալում
- Հետպատերազմական միլիտարիզմ
- Անվտանգային քաղաքականության վերանայումներ

NotebookLM

Տեսական նշանակությունը

- Ավանդական մոտեցումների հայեցակարգային վերանայում:
- Ուսումնասիրությունների համապատասխանեցում միջազգային միջգիտակարգային մեթոդաբանությանը:
- Տեսական և հայեցակարգային արդյունքների ադապտացում տեղական միջավայրում:
- Միջազգային մրցունակ հետազոտական միջավայրի ձևավորում:

Կիրառական նշանակությունը

- Հակահայկական թեզերի համակարգային հակադարձում և ադրբեջանցի հեղինակների ակտիվության հավասարակշռում:
- ՀՀ շահերից բխող հայկական տեսակետի բարձր տեսանելիության ապահովում:
- Ժամանակակից Ադրբեջանի օբյեկտիվ ճանաչողության մեծացում և ռիսկերի իրատեսական գնահատում:

NotebookLM

Հաշվետու ժամանակահատված. 2024թ. դեկտեմբեր-ընթացիկ տարվա մայիս: Արդյունքներ՝ 3 ՄԳՇ հոդված տպագրված (2-ը՝ Q1), 3-ը՝ գրախոսման փուլում:

Հրատարակված ՄԳՇ հոդվածներ

Small Wars & Insurgencies, Vol. 36, No. 5, 2025

Scopus, Q1

Հեղ.՝ Լ. Հովսեփյան, Ա. Տոնոյան

«Պահպանելով հակամարտությունը. ինքնությունը, օնթոլոգիական անվտանգությունը և Հայաստանի նկատմամբ Ադրբեջանի քաղաքականությունը 2020թ. Լեռնային Ղարաբաղի պատերազմից հետո» (Sustaining conflict: identity, ontological (in)security, and Azerbaijan's policy toward Armenia after the 2020 Nagorno-Karabakh War)

Հոդվածում վերլուծվում է 2020թ. պատերազմից հետո Ադրբեջանի կողմից հակահայկական ու իռեդենտիստական նարատիվների շարունակականությունը գոյաբանական անվտանգության հայեցակարգի շրջանակում:

NotebookLM

Հրատարակված ՄԳԾ հոդվածներ

Third World Quarterly, 2026 — **Scopus, Q1**

Հեղ.՝ Լ. Հովսեփյան, Է. Դավթյան

«Մեծ եղբայր-փոքր եղբայր պարադիգմից անդին. վերանայելով թուրք-ադրբեջանական հարաբերությունների բնույթը»

(Beyond the 'big brother–little brother' paradigm: revisiting the nature of the Turkish-Azerbaijani relationship)

Հոդվածը վերանայում է Ադրբեջանի դերակատարությունը Թուրքիայի հետ հարաբերություններում՝ վերլուծելով ճգնաժամային դրվագները (օր.՝ «ֆուտբոլային դիվանագիտություն», գազային վեճեր) և բացատրում, թե ինչպես է Բաքուն ազդում Անկարայի արտաքին քաղաքական վարքագծի վրա:

NotebookLM

Հրատարակված ՄԳՇ հոդվածներ

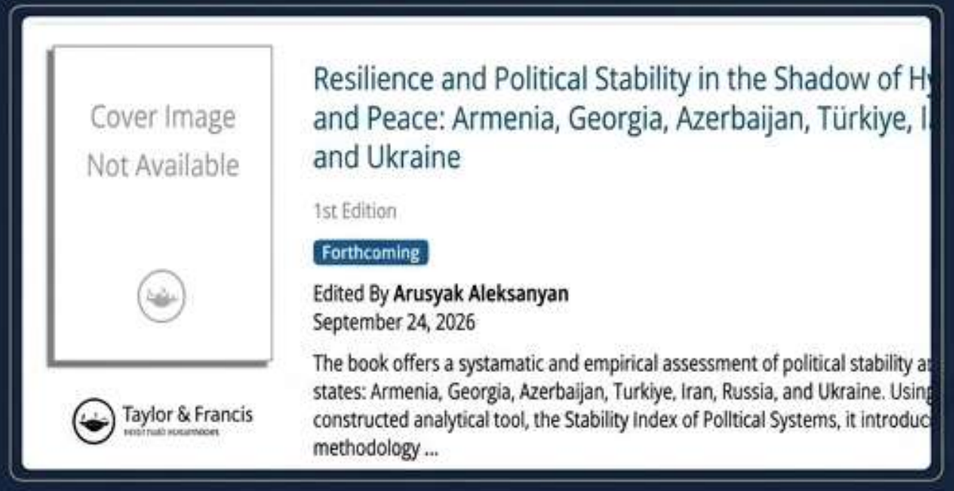

Resilience and Political Stability in the Shadow of Hybrid War and Peace (Armenia, Georgia, Azerbaijan, Türkiye, Iran, Russia and Ukraine), Routledge: London, 2026

Հեղ.՝ Ա. Տոնոյան

«Հետխորհրդային Ադրբեջանի քաղաքական կայունության բազմակողմ չափումները» (Multidimensional Measurements of Political Stability of Post-Soviet Azerbaijan)

Հաստատվել և շուտով լույս կտեսնի նշված վերտառությամբ հոդված-գլուխը ժողովածուի կազմում:

NotebookLM

Գրախոսման փուլում գտնվող ՄԳՇ հոդվածներ

Connections: The Quarterly Journal (Scopus, Q2)

«Նոր մարտավարություն և հին ռեժիմ. Ադրբեջանի դիսկուրսիվ ռազմավարությունը Հայաստանի հետ խաղաղության համաձայնագրի նախաստորագրումից հետո» (New tactics and old routines: Azerbaijani discursive strategy after the peace agreement initialiming with Armenia)

Հոդվածը վերլուծում է Ադրբեջանի քաղաքական խոսույթի տրանսֆորմացիան՝ 2025թ. օգոստոսի 8-ին Վաշինգտոնում հայ-ադրբեջանական խաղաղության համաձայնագրի նախաստորագրումից հետո:

NotebookLM

Southeast European and Black Sea Studies (Scopus, Q1)

Հեղ.՝ Լ. Հովսեփյան, Վ. Տեր-Մաթևոսյան

“Turkey’s assertive turn in the Nagorno-Karabakh conflict: from cautious support to strategic engagement with Azerbaijan”

Գտնվում է գործընթացի ավարտական փուլում: Հոդվածը վերաբերում է ղարաբաղյան պատերազմներում Թուրքիայի դերի կերպափոխումներին և թուրք-ադրբեջանական համագործակցության խնդիրներին:

NotebookLM

Գրախոսման փուլում գտնվող ՄԳՇ հոդվածներ

Asian Journal of Middle Eastern and Islamic Studies (WoS, Q2)

WoS, Q2

Հեղ.՝ Վ. Թորոսյան

«Իրան-Թուրքիա ռազմավարական մրցակցությունը Հարավային Կովկասում. Տարածաշրջանային ուժային վերաձևումը Հայաստանի և Ադրբեջանի համար 2020-ից հետո» (Iran-Turkey strategic competition in the South Caucasus: post-2020 regional power reordering for Armenia and Azerbaijan)

Տպագրության ներկայացված այս հոդվածը քննարկում է փոփոխվող տարածաշրջանային կարգի պայմաններում Իրանի ազդեցությունը Հայաստան-Ադրբեջան ուժային դինամիկայի վրա:

NotebookLM

Պատրաստման փուլում գտնվող աշխատանքներ

Ադրբեջան-Պակիստան ռազմավարական հարաբերությունները պայմանավորող գործոնների վերլուծություն:

Վրաստանի ադրբեջանական համայնքի սոցիալ-քաղաքական կյանքն ու

առանձնահատկությունները:

«Ազգային դերակատարման հայեցակարգի» շրջանակում Ադրբեջանի արտաքին քաղաքականության առաջնահերթությունները:

Ադրբեջանի գաղափարախոսական լանդշաֆտի համալիր ուսումնասիրություն:

NotebookLM

Գիտաժողովներ և աշխատաժողովներ (Մաս 1)

ԵՊՀ 2-րդ միջազգային գիտաժողով (Հոկտ. 9-10, 2025)

«Հետխորհրդային փոխակերպումներ». Երեք զեկույցներ՝ Լ. Հովսեփյան (Ադրբեջանականություն կյուրքականություն), Վ. Թորոսյան (Թուրք-իրանական մրցակցություն), Կ. Մկրտչյան (Ադրբեջան-Պակիստան գործոններ):

ՀՀ ԳԱԱ արևելագիտության ինստիտուտի աշխատաժողով (Սեպտ. 24, 2025)

«Թուրք-ադրբեջանական հարաբերությունների կերպափոխումները. Ադրբեջանի գործունայնության մեծացումը»:

NotebookLM

Գիտաժողովներ և աշխատաժողովներ (Մաս 2)

Կովկասի ինստիտուտ (Հոկտ. 3-5, 2025)

Զեկույց խաղաղության հեռանկարի և Ադրբեջանի գոյաբանական անվտանգության վերաբերյալ (Լ. Հովսեփյան):

Ավստրիայի Ազգային պաշտպանական ակադեմիա (Հոկտ. 23-26, 2025, Ռեյխենաու)

PfP Կոնսորցիումի 30-րդ աշխատաժողով. Հրավիրյալ զեկույց Հարավային Կովկասում խաղաղության հեռանկարների մասին (Լ. Հովսեփյան):

«Ֆրիդրիխ Էբերտ» հիմնադրամ (Նոյ. 14, 2025)

«Հարավային Կովկաս-2025» աշխատաժողով. Զեկույցներով հանդես են եկել Լ. Հովսեփյանը, Ա. Տոնոյանն ու Տ. Մանուկյանը:

ՀՀ ԳԱԱ աշխատաժողով (Դեկտ. 26, 2025)

Ադրբեջանի արտաքին քաղաքականության և քարոզչական ռազմավարության առանձնահատկությունները (Ա. Տոնոյան, Է. Դավթյան):

NotebookLM

Դասախոսություններ և հանրայնացում (Հարցազրույցներ)

Հարցազրույցներ: «Մաքուր պատմություն» հաղորդաշար («Հակահայկական ինքնություն», Ա. Տոնոյան), «Հայկական գործոն» («Հասկանալ Ադրբեջանը», Ա. Տոնոյան):

«Օրբելի» միջազգային դպրոց 2025 (Վանաձոր): Դասախոսություններ Լ. Հովսեփյանի և Ա. Տոնոյանի կողմից՝ ուղղված անվտանգության և էթնո-լեզվական խնդիրներին:

ՀՀ ՊՆ Ռազմական ակադեմիա: Դասախոսություն-քննարկում Հրամանատարաշտաբային ինստիտուտի դասախոսների համար (Լ. Հովսեփյան):

Միջազգային իրազեկում: Դասախոսություն Կահիրեի հայ համայնքի համար Հայաստանի արդի մարտահրավերների վերաբերյալ (Լ. Հովսեփյան):

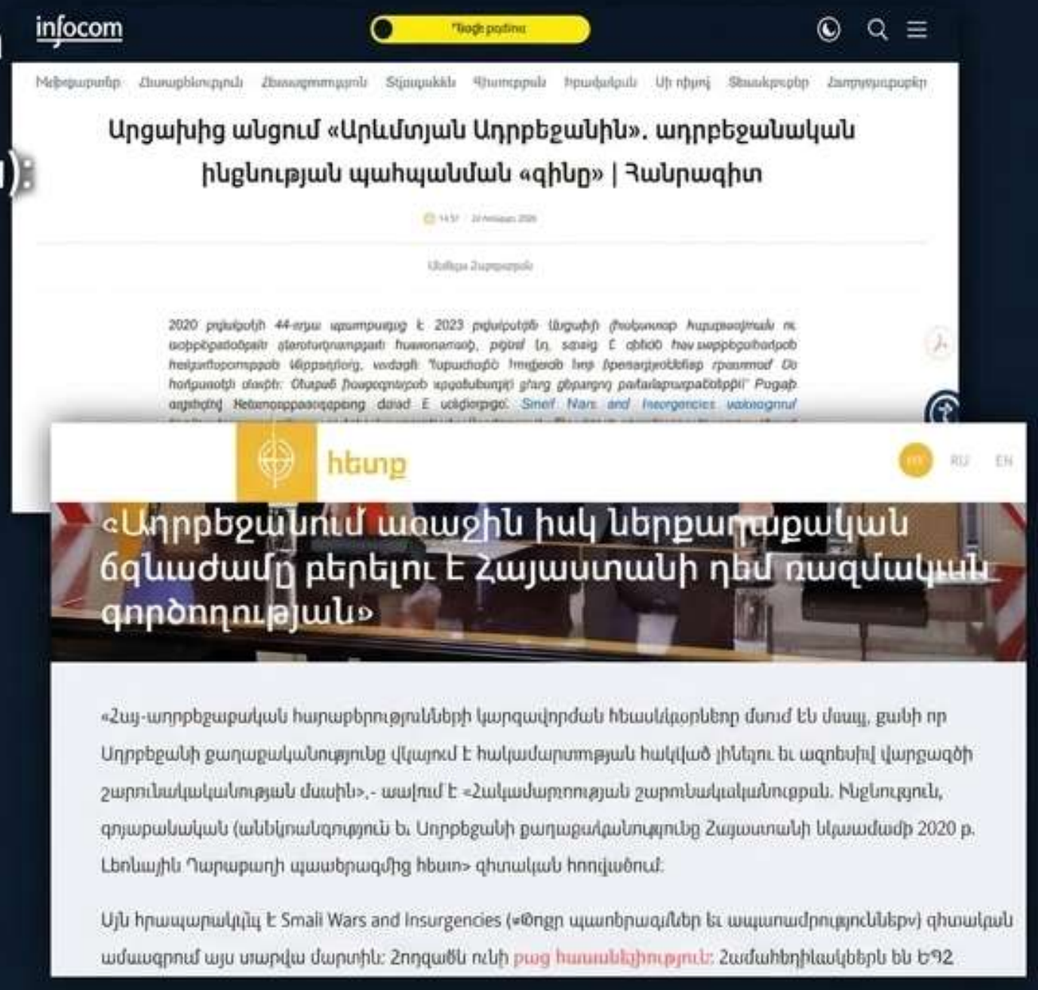

NotebookLM

Գործուղումներ և միջազգային համագործակցություն

Վրաստան

Ապրիլի 21-28, 2025թ. (Տ. Մանուկյան). Հանդիպումներ տեղի փորձագետների հետ, հարցազրույցներ ադրբեջանաբնակ շրջաններում կրոնական և սոցիալ-հասարակական գործընթացների վերաբերյալ:

Շվեյցարիա

Դեկտեմբերի 1-7, 2025թ. (Լ. Հովսեփյան, Ա. Տոնոյան). Ֆրիբուրգի համալսարան: «Կրոնի և մշակույթի գործոնայնությունը» աշխատաժողով. թիրախային դասախոսություններ թուրք-ադրբեջանական դաշինքի և մշակութային ժառանգության քարոզչական գործիքայնացման թեմաներով:

NotebookLM

Շնորհակալություն ուշադրության համար

NotebookLM